

ANALIZA BILANSA

Dodatak „Narodnom Blagostanju“

BROJ 13

BEOGRAD, 28. MART 1936.

GODINA VIII

Sadržaj:

Трговачка и обртна банка д. д., Нови Сад
 Пarna pivara, fabrika slada i kvasca Mih. J. Kosovljanin a. d., Jagodina
 Чаковечка-међимурска штедионица д. д., Чаковац

ТРГОВАЧКА И ОБРТНА БАНКА Д. Д., НОВИ САД

Међу нашим већим провинцијским новчаним заводима који се нису користили мораторијумом — ни де јуре ни *via facti* — заузима једно од најважнијих места Трговачка и обртна банка у Новом Саду. Општа криза поверења и паника улагача нашли су је ликвидну. Од септембра до краја 1931 године она је исплатила без туђе помоћи износ од 32 милиона динара. Одлив улога у 1932 износио је пер салдо 41,6 милиона, а повериоцима је исплаћено такође 6,7 милиона. Поред свега тога, Банка је крајем 1932 располагала ликвидним средствима у благајни, на жиро-рачунима и у благајничким записима у укупном износу од преко 15 милиона.

Да би то постигло, напор је заиста морао бити надчовечански. Међутим, он није био узалудан. У свом извештају за 1932 банчина управа је то сасвим јасно видела. „Чврсто смо уверени — вели она — да смо за нашу будућност у 1932 години много, може бити све постигли.“ Толики оптимизам је био сасвим оправдан, јер је Банка успела да и у најтежим приликама оправда и сачува поверење које су јој улагачи указивали. Њој је с друге стране пошло за руком да задржи само ликвидне и потпуно сигурне ангажмане, а да се ослободи оних који би могли да буду скопчани са евентуалним ризиком. Остварена је потпуна хармонија између активе и пасиве, иако је Банка према својим дужницима поступала с највећом увиђавношћу и стрљивошћу. Њена ликвидност је била толика да је све тешкоће могла да свлада без употребе реесконтног кредита.

У 1933, после двогодишњег рапидног смањења, Банчин збир биланса остао је стационаран. То је био знак, да је мртва тачка већ пребројена. Политичке прилике у јесен 1934 године изазвале су нову пометњу међу улагачима, а с друге стране повољни развитак курсева наших државних папира имао је такође за последицу, да је изврстан део улагача почео да отказује своје улоге. Тако су и у 1934 улози смањени за 12,5 милиона, са 96,9 на 84,4 милиона. Банка је могла да исплати тај износ без реализација активе. Чак би се могло рећи да јој је тај одлив улога добро дошао, јер је због држања великих готовина имала знатан губитак на камата.

Као што нам показује доња таблица, стање Банке је и у 1935 години повољно.

Актива	1932	1933	1934	1935
	у хиљадама динара			
Готовина	2.720	4.721	4.582	12.036
Благ. записи Нар. банке	8.000	23.000	7.100	5.500
Банке	4.471	1.528	2.680	2.673
Хартије од вредности	2.242	884	739	735
Имов. пенз. фонда	6.957	7.564	8.129	8.673

Менице	70.394	64.941	59.925	56.218
Дужници	10.812	14.523	23.235	24.692
Хипот. зајмови	18.235	17.097	16.098	15.556
Непокретности	1.903	1.903	3.404	4.957

Пасива

Главница	20.000	20.000	20.000	20.000
Резервни фонд	7.214	7.514	7.814	9.000
Пензиони фонд	6.957	7.565	8.129	8.673
Улози	96.279	96.964	84.401	86.996
Повериоци	568	183	643	1.836
Жиро за треће код Н. Б.	1.568	320	52	480
Реесконт	—	305	700	674
Чиста добит	2.367	2.525	3.638	2.453
Збир биланса	135.734	136.163	125.894	131.040

У односу на претходну годину Банчин обртни капитал је порастао за 5,15 милиона, са 125,89 на 131,04 милиона динара. Иако Банка није удовољавала чешћим захтевима улагача у погледу каматне стопе, ипак су улози порасли за 2,6 милиона, са 84,40 на 86,99 милиона динара. И повериоци показују пораст од 1,2 милиона.

Али са друге стране имамо и знатно повећање сопствених средстава. Главница је остала од 1930 године непромењена са 20 милиона. Резервни фонд је тада био 6,3 милиона, а пензиони 5,14 милиона. Сада износи пензиони фонд 8,67 милиона, а резервни је достигао 9 милиона. Са овогодишњом дотацијом из чисте добити овај последњи износи чак 9,5 милиона, односно 4,75% од главнице. Према томе однос између главнице и резервног фонда је необично повољан.

Интересантно је погледати какве је последице повећање Банчиног обртног капитала имало на структуру активе. Ликвидност је била велика већ крајем 1934 г. Она је у 1935 знатно повећана. Готовина у благајни је порасла за 7,5 милиона, а благајнички записи су смањени за 1,6 милиона динара. Потраживања код банака остала су готово непромењена. Крајем 1935 укупна ликвидна средства износи 20,2 милиона према 14,36 милиона крајем 1934. Повећање износи 5,84 милиона, дакле за 700 хиљада више него што то одговара повећању обртног капитала. Да би се обезбедила против сваког изненађења, Банка није жалила жртве које су природна последица одржавања тако високог ликвидитета.

Банчине хартије од вредности остале су са 735 хиљада углавном непромењене, али је у вези са повећањем пензионог фонда и његова имовина повећана за 550 хиљада динара. Код непокретности имамо повећање од 1,55 милиона, а хипотекарни зајмови су смањени за 540 хиљада и крајем 1935 износе 15,55 милиона. Ове две врсте дугорочних ангажмана скоро потпуно су покривене Банчином главницом.

На есконт и дужнике отпада 80,9 милиона динара, односно 62% целокупне активе. Дужници порасли су са 23,23 на 24,69 милиона, а менице су смањене са 59,92 на 56,21 милиона динара. Кретање ових двеју позиција у току последње четири године показује, да Трговачка и обртна банка не форсира есконт меница, већ одобрава рађе кредите по текућем рачуну. Ипак, есконт меница још је увек за $2\frac{1}{3}$ пута већи од износа кредита по текућем рачуну. Нови краткорочни зајмови земљорадника одобривани су само изузетно, и то само таквим, за које се могло оправдано претпоставити, да ће својим обавезама најуредније одговорити.

Рачуни губитка и добитка овако изгледају:

	1932	1933	1934	1935
	у хиљадама динара			
Расходи				
Порези	732	312	431	971
Управни трошкови	2.050	1.593	1.696	1.812
Отпис сумњ. потраж.	2.199	2.205	640	486
Отпис по ефектима	64	—	—	—
Датација пенз. фонду	157	59	56	58
Чиста добит	2.367	2.525	3.638	2.453
Приходи				
Пренос добити	204	315	666	625
Камата	6.449	5.605	4.780	—
Провизија	637	368	678	—
Камата и провизија	—	—	—	4.660
Непокретности	244	288	320	495
Ефекти	—	137	—	—
Збир прихода-расхода	7.569	6.705	6.445	5.780
Дивиденда	7%	6%	7%	$5\frac{1}{2}\%$

Приход од камате и провизије мањи је за 800 хиљада. На то смањење утицала је и околност што је камата за земљорадничке дугове сведена на $4\frac{1}{2}\%$. Промет у девизама према прошлогодишњем знатно се повећао, али се не види од каквог је то утицаја било на кретање прихода од провизије, јер су у 1935 камате и провизије исказане једном једином позицијом. С обзиром на већи ангажман, непокретности су опет дале више.

Код расхода видимо да су порези и управни трошкови били већи. Повећање управних трошкова за 116 хиљада, са 1,69 на 1,81 милиона потпуно је компензирано смањењем отписа сумњивих потраживања за 154 хиљаде (са 640 на 486 хиљада). Међутим, повећање пореза је знатно. Они су порасли за 540 хиљада, са 431 на 971 хиљаду динара.

Повећање пореза и смањење прихода од камате и провизије није могло остати без утицаја на чисту добит. Она је у вези с тим такође смањена за 1,18 милиона и у 1935 износи 2 милиона 453 хиљаде динара, а подељена је на следећи начин: На име дивиденде је исплаћено $5\frac{1}{2}\%$ односно 1,1 милиона динара — то јест за 1,5% мање него у 1934. Датација резервном фонду износи 500 хиљада, а пензионом одбору је дато 74,5 хиљада, а на нови рачун је пренето 678 хиљада динара.

У управи Трговачке и обртне банке, Нови Сад, су г. г.: Бернат Ерст, претседник; д-р Жарко Стефановић, пословни претседник; Геза Форстер и Бене Форгац, потпретседници; д-р Виктор Фење, Фердо Гискан, Виктор Грос, Јосип Лукман, д-р Фердо Лустиг, Милорад Матић, Бела Пекло, д-р Дезидерије Тибор и Август Тости, чланови. У Надзорном одбору су г. г.: Бењамин Флајшер, претседник; Самоковлија Барух и Бела Голд, чланови.

PARNA PIVARA, FABRIKA SLADA I KVASCA MIH. J. KOSOVLANIN A. D., JAGODINA

Statistički podatci o potrošnji piva pokazuju očajno stanje naše pivarske industrije. Zbog sezonskog karaktera potrošnje piva kod nas, naše pivare nisu mogle ni u najboljim godinama da iskoriste više od jedne polovine svog proizvodnog kapaciteta. Međutim, u toku poslednjih pet-šest godina došlo je do opadanja potrošnje koje je uzelo upravo katastrofalne razmere. U zemlji imamo 35 pivara, čiji kapacitet iznosi oko 1,650.000 hektolitara piva godišnje, a potrošnja piva iznosila je:

godine	hl.	godine	hl.
1927	740.000	1931	540.254
1928	728.687	1932	338.095
1929	674.763	1933	214.647
1930	653.238	1934	210.132

Podaci za 1935 godinu još nisu u celosti prikupljeni, ali prema do sada primljenim izveštajima potrošnja piva u 1935 godini nije veća od one u 1934 ili 1933. To znači da je u toku poslednje tri godine naša pivarska industrija mogla da iskoristi jedva jednu osminu svog kapaciteta. Pri takvoj situaciji više ne može ni biti govora o rentabilitetu, čak ni kod najrigoroznijeg smanjenja rashoda. Deset pivara je moralo da obustavi rad, a sigurno je da više ne bismo imali ni jedne pivare, kad bi naši pivari imali mogućnosti da preko noći likvidiraju svoja preduzeća i da izvuku ma i jedan deo uloženog kapitala.

Mi smo već toliko puta pisali o uzrocima koji su izazvali ovo nesnosno stanje, da smatramo da je dovoljan kratak rezime. Pivarska industrija ima nekoliko neprijatelja: vino i rakiju, bezalkoholna pića, opštu privrednu depresiju i osetno smanjenje kupovne snage onih redova koji su nekad bili najveći potrošači piva (radnici, činovnici i ostalo varoško stanovništvo). Međutim, na pogoršanje situacije uticala je iznad svega naša državna i samoupravna fiskalna politika koja je pivo učinila skupim pićem. Dok su svi artikli postajali jeftiniji, cena piva morala se čak i povećati, zbog ogromnog povećanja dažbina. U 1927/28 pivo je bilo opterećeno samoupravnom trošarinom i porezom na poslovni promet sa 100 do 162 dinara po hl. Zbog povećanja ovih dažbina, opterećenje je poraslo do 192 dinara u 1929, do 222 dinara sredinom 1930, a zatim zbog povećanja državne trošarine i skupnog poreza na 265 dinara po hektolitr.

Interesantno je da je osetno opadanje potrošnje piva počelo u 1929, kada su dažbine na pivo prvi put povećane. Dalja povećanja dažbina izvršena su da bi se nadoknadio manjak fiskalnih prihoda izazvan ukidanjem trošarine na vino i rakiju i smanjenjem potrošnje piva. Uspeh je bio upravo suprotan, jer je iza svakog povišenja trošarine potrošnja piva još jače opadala. Još jednom se pokazala tačnost pravila, da preterani fiskalni tereti ubijaju i potrošnju i fiskalne prihode. Produkcioni i režijski troškovi smanjeni su do krajnjih granica. Izgleda da je time sprečeno dalje opadanje potrošnje, ali se neizbežni slom pivarske industrije ipak neće moći ukloniti, dok se ne izmeni naša državna i samoupravna fiskalna politika. To mišljenje deli s nama i Upravni odbor Parne pivare, fabrike slada i kvasca, Mih. J. Kosovljanin a. d., Jagodina. U svom izveštaju za 1935 godinu Uprava veli: »Ako ostanu na snazi i na dalje današnje javne dažbine, nema izgleda da će se ova grana industrije, u koju je uložen veliki kapital, ikad popraviti, i u tom pogledu moramo sa brigama gledati u budućnost«.

Kakav li je tek pesimizam drugih pivara, kad se na situaciju ovako gleda i u Jagodinskoj pivari, koja je u 1935 bolje prošla no mnoge druge. Ona je, naime, uspela da u odnosu na prethodnu godinu poveća prodaju piva za 2,4 hiljade hl, sa 20 na 22,4 hiljade hektolitara. Kod velikog broja drugih pivara, prodaja se i dalje smanjivala. Povećanje prodaje kod Jagodinske pivare za 10% postignuto je jedino blagoda-

reći tome, što njeno pivo uživa sjajnu reputaciju. Ali i posle tog povećanja proizvodnje pivara je u 1935 g. iskoristila svoj kapacitet za ciglo 20%.

U bilansu za 1935 pivara u Jagodini iskazuje dobitak od 51 hiljade. Šta ova cifra znači, moći će se oceniti samo onda, ako se uzme u obzir da fabrika radi sa obrtnim kapitalom od oko 50 miliona dinara. Da je izvršena amortizacija u punom obimu, kao što je to zakonom i statutima propisano, dobitak ne bi bio ni toliki. Naprotiv, i bilans za 1935 morao bi biti zaključen sa gubitkom, i pored rigorozne štednje i stalnog smanjivanja režijskih troškova.

Zaključni računi za poslednje 4 godine ovako izgledaju:

Aktiva	Račun izravnjanja			
	1932	1933	1934	1935
		u hiljadama dinara		
Zemljišta	1.658	1.667	1.688	1.688
Građevine	12.721	12.764	12.784	12.887
Mašine	15.997	16.040	16.153	16.178
Pokretnosti	4.739	4.811	5.100	5.104
Blagajna	88	92	41	72
Hartije od vrednosti	11.533	11.533	172	127
Sirovine i proizvodnja	7.091	5.758	4.406	4.479
Dužnici	5.694	5.324	4.370	3.572
Stovarište Sarajevo	655	666	654	654
Filijali	4.089	4.629	3.966	4.125
Kaucije, gar. itd.	13.822	12.438	9.320	9.161
Gubitak	—	122	19	—
Pasiva				
Glavnica	12.000	12.000	12.000	12.000
Rezervni fondovi	16.816	16.968	5.607	5.607
Amortizacioni fondovi	10.611	10.611	10.611	11.614
Penzioni fond	356	356	386	417
Poverioci	24.341	23.468	20.751	19.197
Kaucije i garancije	13.822	12.438	9.320	9.161
Dobit sa prenosom	151	—	—	51
Zbir bilansa	78.097	75.841	58.675	58.047

Račun gubitka i dobitka				
Rashodi				
Prenos gubitka	—	—	122	19
Plate	742	591	434	402
Kamate	1.873	1.911	1.909	1.656
Troškovi i takse	425	384	375	344
Porezi	158	124	89	149
Trošarine	4.509	3.590	3.664	3.765
Osiguranje	209	200	179	167
Otpis nenapl. potraž.	502	—	398	694
Dobit	151	—	—	51
Amortizacija	2.315	—	—	1.003
Prilohi				
Prenos dobitaka	148	—	—	—
Pivo, kvasac i led	10.628	6.656	7.129	8.231
Razni prihodi	8	23	35	21
Gubitak	—	122	19	—
Zbir prihoda — rashoda	10.884	6.801	7.173	8.252

U pasivi postoje samo dve male promene. Poverioci su smanjeni za 1,55 miliona, sa 20,75 na 19,19 miliona dinara. S druge strane povećan je fond amortizacije za 1 milion dinara, sa 10,61 na 11,61 miliona. Ovaj fond iskazivan je već tri godine u nepromenjenom iznosu, pa je bilo krajnje vreme da se opet pristupi amortizaciji investicija i pokretnosti. Inače, s obzirom na to što investicije i pokretnosti pretstavljaju vrednost od skoro 36 miliona dinara, i u 1935 god. amortizacija je nedovoljna — i to ne krivicom pivare. Odnos između sop-

stvenih i tuđih sredstava je povoljan, jer na 19 miliona tuđih dolazi skoro 30 miliona sopstvenih sredstava.

Aktiva je ostala prilično nepromenjena. Kod građevina imamo relativno neznatno povećanje od 100 hiljada, a kod mašina 25 hiljada. To znači da su nove investicije vršene samo u najskromnijem i neophodno potrebnom obimu. Pozicija dužnika smanjena je za 800 hiljada dinara. Međutim, ako se uzme u obzir da je pivara morala da otpiše razna nenaplative potraživanja u ukupnom iznosu od 694 hiljade dinara, vidi se da stvarno smanjenje dužnika iznosi samo 100 hiljada. Obaveze filijala su porasle za 160 hiljada, sa 3,96 na 4,12 miliona, a zalih sirovina i proizvoda za 70 hiljada, sa 4,40 na 4,47 miliona dinara.

Promene u računu gubitka i dobitka su mnogo značajnije. Iako je prodaja kvasca u 1935 iznela samo 173,5 hiljada kg, odnosno 13,9 hiljada kg manje nego u prethodnoj godini, ipak je zbog ranije pomenute jače prodaje piva i bruto prihod porastao za 1,1 milion, sa 7,13 na 8,23 miliona dinara. Svi su rashodi smanjeni, osim izdataka za trošarinu i poreze. Kod plata smanjenje iznosi 32 hiljade, kod osiguranja 12 hiljada, kod troškova i taksa 31 hiljadu, a kod kamata 253 hiljade. Dalje smanjivanje troškova produkcije i režijskih troškova bilo je potpuno nemoguće, jer se redukcija tih rashoda vrši već nekoliko godina i došlo se do granice koja se više ne može pomerati.

Plaćena trošarina povećana je za 100 hiljada dinara, sa 3,66 na 3,76 miliona dinara, a porezi za 60 hiljada, sa 89 na 149 hiljada dinara. U 1931 god. plaćena trošarina iznosila je 5 miliona 427 hiljada, dakle, skoro dva miliona više nego danas. Pored toga što je izazvala krizu pivarske industrije, naša fiskalna politika uticala je i na smanjenje fiskalnih prihoda. Ako se tome dodadu gubici državnih železnica na vozarini, gubici poljoprivrede i ostalih privrednih grana radi manje potrošnje sirovina za proizvodnju piva, gubici radnika i nameštenika koji su ostali bez posla itd., onda postaje zbilja nerazumljivo oklevanje nadležnih da pristupe reviziji naše poreske i trošarinske politike.

U upravi pivare Mih. J. Kosovljanina a. d. u Jagodini su sledeća g. g.: Marko Đ. Đorđević, predsednik; Mih. L. Đurić, d-r Manojlo Lesić, ing. Franja Zajc, Adolf Minh, Karlo Husnik, Karlo Husnik jun. i Jozef Bekerus. U nadzornom odboru su g. g.: d-r Vlada Kojić, Rihard Škarka i Vaclav Vitek. Direktor pivare je g. Jozef Bekerus.

ЧАКОВЕЧКА-МЕЋИМУРСКА ШТЕДИОНИЦА Д. Д. ЧАКОВАЦ

Чаковечка-Међимурска Штедионица спада у ред оних наших новчаних завода, код којих је криза поверења оставила најмање трагова. Иако је то мањи завод са главницом од само 1,5 милиона динара, ипак она важи данас као једна од најбољих провинцијских банака Савске бановине. Заштитом се није никако користила, већ је увек у пуној мери удовољавала свим захтевима улагача. Додуше, и она је давала зајмове земљорадницима, али су с обзиром на укупне ангажмане потраживања од земљорадника доста неznатна, јер Штедионица највећим делом ради са трговцима, индустријалцима, занатлијама, извозницима итд.

Улози показују у 1934 и 1935 опет извештан пораст, а може се рећи да ни одлив у претходне три године није био нарочито велик. Од максималног стања крајем 1930 са 26,55 милиона пали су до краја 1933 на 21,65 милиона. И тај одлив изазван је можда у већој мери специјалним привредним приликама оног краја, него кризом поверења. Наиме, у Међимурју је најважнија привредна грана сточарство. А познато је да су у току привредне депресије цене стоке најјаче пале. Важну улогу игра и емиграција, па је и њено

опадање морало да се неповољно одрази на највећем новчаном заводу тога краја.

Благодарети поверењу које је Штедионица умела да сачува, ни кредитирање међумурске привреде није било изложено наглим и јаким отказима. Кад бисмо у сваком већем провинцијском граду имали по један новчани завод типа и калибра Чаковечке-међумурске Штедионице, не би се толико чуле ни жалбе да провинција оскудева у кредитима.

Биланси Штедионице за последње четири године овако изгледају:

Активна	Рачун изравњања			
	1932	1933	1934	1935
	у хиљадама динара			
Благајна	830	865	728	708
Валуте	20	25	28	15
Новчани заводи	5.469	5.200	5.809	2.758
Ефекти	1.108	1.116	1.118	1.141
Менице	13.886	13.233	12.272	12.451
Дужници	7.484	5.895	6.052	8.747
Непокретности	741	741	741	900
Инвентар	—	—	—	65
Пасива				
Главница	1.500	1.500	1.500	1.500
Резерве	1.815	1.865	1.930	1.980
Улози	24.667	21.659	22.089	22.336
Повериоци	50	88	—	25
Разна пасива	1.183	1.692	957	650
Добитак	323	271	272	294
Збир биланса	29.538	27.075	26.748	26.785

Рачун губитка и добитка

Расходи				
Плате и трошкови	664	621	654	645
Порези	159	289	178	279
Камате	1.562	1.137	765	785
Отписи	218	234	213	188
Губитак на курсу	30	—	—	—
Чисти добитак	323	271	272	294
Приходи				
Камате	1.862	1.635	1.462	1.539
Провизије	1.055	891	585	555
Непокретности	67	64	66	63

Новчани заводи у средњим местима западних крајева државе ретко када имају главницу већу од једног милиона динара. С главницом од 1,5 милиона и резервним фондovima од скоро 2 милиона Чаковечка-међумурска штедионица спада неоспорно у ред наших јачих провинцијских завода. У 1935 улози су порасли за 247 хиљада и износе 22,33 милиона. Повериоци су незнатни и једва достижу 25 хиљада. Штедионица је користила и реесконт код Народне банке. Крајем 1935 он износи 468 хиљада, а обухваћен је у позицији „разна пасива“.

Ликвидитет завода је знатан. Благајна и потраживања код банака износе скоро 3,5 милиона. Од тога отпада на благајну 708 хиљада, на чековни рачун Поштанске штедионице 254 хиљаде, на жиро рачун код Народне банке 1 милион 172 хиљаде. Ново потраживање код банака износи 1 милион 240 хиљада. На старо потраживање отпада само 91 хиљада.

Есконт меница порастао је за 179 хиљада, са 12,27 на 12,45 милиона. Много јачи пораст показују дужници, који су повећани за 2,7 милиона, са 6,05 на 8,74 милиона

динара. Као што се види, знатно већа пажња посвећује се кредиту по текућим рачунима него есконту меница. Есконт је ипак још увек за скоро 1¹/₂ пута већи од дужника.

Стање ефеката остало је углавном непромењено и износи 1,14 милиона. Међутим, вредност непокретности је повећана за 160 хиљада динара, на 900 хиљада. Ово повећање потиче отуда што је банчина зграда модерно преграђена и снабдевена водоводом и централним грејањем. За обнову инвентара штедионице издато је око 80 хиљада, од чега је већ ове године отписано 15 хиљада, тако да је инвентар исказан са 65 хиљада динара.

Приходи од провизије опали су за 30 хиљада динара. То је више него компензирано порастом прихода од камате за 77 хиљада, са 1,46 на 1,54 милиона динара. Порези су за 100 хиљада већи него у претходној години. Због повећања улога и јачег коришћења реесконта нешто је порасла и пасивна камата. Насупрот томе смањени су административни трошкови и отписи. Чиста добит је за 22 хиљаде већа него у претходној години и износи 294 хиљаде динара. Од тога се плаћа 150 хиљада на име дивиденде од 10% и 41,7 хиљада на име тантијеме чиновништву и члановима оба одбора. За отпис непокретности употребљено је 20 хиљада, за дотацију резервном фонду 39,5 хиљада, за пензиони фонд 10 хиљада и за добротворне сврхе 5 хиљада. Остатак од 27,7 хиљада преноси се на нови рачун.

У управном одбору су г. г.: Бела Бенедикт, председник; Иван Мозес, потпредседник; д-р Албин Блашић, Антун Бродњак, Артур Гвоздановић, Гега Мозес, Алберт Мајдер, Бела Милић, Људевић Нојфелд, Ћеуген Пете, Франьо Здворац и Диониз Зор, чланови. У надзорном одбору су г. г.: д-р Вилим Виола, Марко Лајтнер, Вилим Нојман, Хинко Серб, Вилко Шен и Едо Стиглић. Равнатељ и пословођа је г. Бено Болгар.

DER OESTERREICHISCHE VOLKSWIRT

HERAUSGEBER M. L. KLAUSBERGER

Die inhaltsreichste wirtschaftspolitische
Zeitschrift der Nachfolgestaaten. Erscheint
jeden Samstag in Wien — Gegründet 1908

Der Oesterreichische Volkswirt ist für jeden unentbehrlich, der die Geschehnisse in Oesterreich und den Nachfolgestaaten verstehen will.

Glossen, Aufsätze, Notizen, Bilanzkritiken des Oesterreichischen Volkswirts sind als zuverlässige Führer durch den verwickelten Aufbau der Nachfolgestaaten anerkannt.

Seine gesammelten Jahrgänge bilden eine unerschöpfliche Fundgrube sonst nur schwer erreichbaren wirtschaftspolitischen und statistischen Materials.

Bestellungen nimmt jede Buchhandlung sowie die Verwaltung des Oesterreichischen Volkswirts in Wien IX, Porzellangasse 27, entgegen. Der Bezugspreis beträgt viertelj. Din. 190— mit Zustellung. Das Abonnement kann jederzeit beginnen. Probenummern kostenlos.